

Sorthovedet måge *Larus melanocephalus*

Mediterranean gull

Indtil midten af 1900-tallet ynglede sorthovedet måge stort set kun i floddeltaerne i Tendra Bay ved det nordlige Sortehav. En fredning i dette område i 1954 resulterede i en voldsom fremgang, og bestanden toppede med 360.000 par i 1985 (Goutner & Isenmann 1989). Herefter brød bestanden sammen og tæller nu ca. 50.000 par. I takt med denne udvikling skete der en spredning, både mod øst og vest (Hagemeyer & Blair 1997, Ardamatskaya 1999). Den europæiske bestand tæller nu flere tusinde par

og har kerneområder i Tyrkiet, langs den europæiske Middelhavskyst og i Nordvesteuropa, især i Holland, hvor der nu yngler over 1.000 par (Mitchell m.fl. 2004). I Danmark blev sorthovedet måge første gang fundet i 1931, og den har herefter været en regelmæssig, men sjælden gæst. I 1989 lykkedes det et par at få unger, og siden 1998 har arten ynglet hvert år. Sorthovedet måge overvintrer især i Middelhavets nordlige del, men siden 1950'erne er arten blevet en hyppigere vintergæst i Nordvesteuropa. Nu overvintrer flere tusinde fugle her.

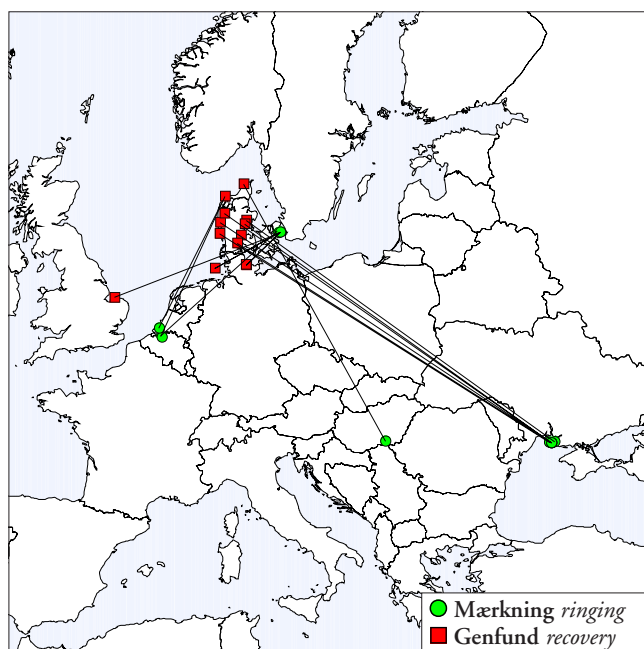

Fig. 1. Mærkninglokaliteter forbundet til genfundlokaliteter for sorthovedet måge mærket i Danmark (n=3) eller mærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=10). Ringing or recovery sites of mediterranean gull ringed in Denmark (n=3) or ringed abroad and recovered in Denmark (n=10).

Mærknings- og genmeldingsdata

I Danmark er der ringmærket i alt ni sorthovede måger, alle i perioden 1970-1999. Tre af de ringmærkede fugle er genfundet. De var alle farveringmærkede, og der foreligger adskillige aflæsninger af dem. De blev mærket i søer og parker i København. Herudover er ti sorthovede måger, ringmærket i udlandet, genfundet i Danmark.

Træk og overvintring

Seks ringmærkede sorthovede måger fra Sortehavet er fundet i Danmark i perioden 1931-1979. Fem af dem blev fundet allerede i deres første efterår (11. august - 18. september). Disse ukrainske fugle er alle fundet i Jylland, primært i den sydlige halvdel, og har sandsynligvis fulgt de store central- og østeuropæiske floder (Cramp & Simmons 1983), hvilket er dokumenteret for ungarske ynglefugle (Wernham m.fl. 2002). En etårig fugl, som netop i Ungarn var ringmærket som

unge 10. juni 1996, blev aflæst ved Hirtshals 24. juli 1997.

Mellem 21. april og 13. juli 2002 blev en ringmærket fugl aflæst flere gange ved Holme Sø. Fuglen var ringmærket som redeunge i Belgien 1. juni 1998 og var, før den kom til Danmark, aflæst adskillige gange i Frankrig, Belgien, England og en enkelt gang i Spanien (K.T. Pedersen pers. medd.). Den overvintrede i 2002/2003 i England. En anden redeunge fra Belgien, mærket 31. maj 2000, blev samme år aflæst 21. juli ved Dover i England og 23. september i Hanstholm Havn. To år senere dukkede den op i Frankrig. En redeunge fra det sydlige Holland, mærket 11. juni 1991, blev aflæst 2. oktober samme år ligeledes ved Hanstholm Havn.

Sorthovede måger, ringmærket i Danmark, har givet interessante oplysninger om de fugle, som efterhånden optræder årligt i Storkøbenhavn. Den første af de danskmerkede fugle, som blev genmeldt, blev mærket som voksen i Hvidovre 25. februar 1989 blev senere aflæst som ynglende på Helgoland 23. juli 1989. En anden blev mærket som ungfugl ved Peblinge Sø i København 4. november 1991, og blev siden aflæst adskillige gange i Kongens Have, Botanisk Have, Kastellet, Københavns Nordhavn og Nordre Toldbod indtil 4. april 1992 (se også Madsen 1993). I august samme år blev fuglen aflæst i Schreven Parken i Kiel, hvor den blev frem til 9. november. Den tredje fugl

blev mærket i Enghaveparken 5. april 1999 og aflæst i Holme Sø ved Brøndby Strand i april og maj samme år. I februar 2001 blev den aflæst som overvintrende i det sydlige England. I 2004 var fuglen vendt tilbage til Holme Sø, hvor den blev set adskillige gange mellem 23. marts og 27. juni.

Genfundene viser således, at Danmark gæstes af fugle både fra yngleområdet i det sydøstlige Europa og fra de relativt nye kolonier i Nordvesteuropa, hvor ungfugle dukker op i Danmark om efteråret, få måneder efter de har forladt rederne.

English summary

The mediterranean gull is a very rare breeding bird in Denmark with only four breeding pairs. It is a scarce visitor outside the breeding season. Of nine mediterranean gulls ringed in Denmark, three have been recovered. These birds were all ringed in Copenhagen. Eight mediterranean gulls ringed abroad have been recovered in Denmark. Six of these birds were ringed at the Black Sea and five were recovered already in their first autumn. Another mediterranean gull ringed in Hungary was recovered in Denmark as a one-year-old in July. Two birds born in Belgium and one in the Netherlands were recorded in Denmark during autumn. One of these birds, had earlier visited France, England and Spain. Birds ringed in Denmark during winter have later been recovered in UK and Germany, one as a breeder on Heligoland.